

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **A., spol. s r.o.**, so sídlom v R., zastúpeného JUDr. V. M., advokátom vo Z., proti žalovaným **1/ JUDr. V. R.**, správcovi konkurznej podstaty úpadcu R. so sídlom v B., zastúpeného JUDr. F. V., advokátom v B. a **2/ A., s.r.o.**, so sídlom S., zastúpeného JUDr. D. K., advokátom vo Z., **o určenie neplatnosti dohody o vyčlenení pozemkov a iné**, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp.zn. 12 C 103/2004, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. mája 2008, sp.zn. 12 Co 130/2008 takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. mája 2008 sp.zn. 12 Co 130/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Zvolen uznesením z 8. júna 2005, č.k. 12 C 103/2004-84 konanie v časti o určenie, že dohoda o vyčlenení pozemkov zo 7. januára 2004 uzavretá medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/, ktorou sa vyčleňujú do náhradného užívania pozemky v katastroch k.ú. H. vo výmere X. ha, k.ú. S. vo výmere X. ha, k.ú. R. vo výmere X. ha, k.ú. Z. vo výmere X. ha, k.ú. K. vo výmere X. ha, k.ú. S. vo výmere X. ha, k.ú. L. vo výmere X. ha tak, ako sú bližšie špecifikované v tejto dohode podľa katastrálnych území, parcelných čísel, výmere a druhu pozemkov, je voči žalobcovi neúčinná, zastavil. Rovnako zastavil konanie v časti o uloženie, že žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sú povinní umožniť žalobcovi disponovať a užívať poľnohospodárske pozemky o celkovej výmere X. ha za účelom zabezpečovania poľnohospodárskej prvovýroby, ako aj v prílohe č. 1 zmluvy o podnájme zo 7. augusta 2003, za účelom zabezpečovania poľnohospodárskej prvovýroby, t.j. pestovania obilovín, technických plodín, zemiakov, krmovín a odchovu HD, ktoré sú vyšpecifikované v prílohe č. 1 zmluvy o podnájme zo 7. augusta 2003, a to podľa katastrálnych území, parcelných čísel,

výmery a druhu pozemkov, ako aj zdržať sa akýchkoľvek zásahov do užívacích práv žalobcu. Žalobca na pojednávaní konanom 8. júna 2005 vzal žalobu v časti uvedených žalobných návrhov späť, s čím žalovaní 1/ a 2/ súhlasili.

Okresný súd Zvolen uznesením z 8. februára 2008, č.k. 12 C 103/2004-183 rozhodol o zastavení konania v časti o určenie, že dohoda o vyčlenení pozemkov z 1. apríla 2004 (nesprávne uvedený dátum 7. januára 2003) uzavretá medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/, ktorou sa vyčleňujú do náhradného užívania pozemky v katastroch k.ú. H. vo výmere X. ha, k.ú. S. vo výmere X. ha, k.ú. R. vo výmere X. ha, k.ú. Z. vo výmere X. ha, k.ú. K. vo výmere X. ha, k.ú. S. vo výmere X. ha, k.ú. L. vo výmere X. ha tak, ako sú bližšie špecifikované v tejto dohode podľa katastrálnych území, parcelných čísel, výmery a druhu pozemkov, je neplatná. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania vo výške 192 772,-- Sk a žalovanému 2/ vo výške 451 820,50 Sk. Podaním zo 16. novembra 2007 žalobca vzal žalobu v časti späť, s čím žalovaní 1/ a 2/ súhlasili. O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 2 O.s.p. Žalobca bol v celom rozsahu neúspešný, jednak čo sa týkalo určenia neplatnosti dohody o vyčlenení pozemkov, určenia neúčinnosti dohody o vyčlenení pozemkov, určenia, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní umožniť žalobcovi disponovať, nakladať s pozemkami, zároveň sa domáhal užívania a zdržania sa akýchkoľvek zásahov do užívacích práv, čo predstavuje päť samostatných návrhov. Súd v súlade s vyhláškou č. 163/2002 Z.z. účinnou do 31. decembra 2004 a vyhláškou č. 655/2004 Z.z. účinnou od 1. januára 2005 žalobcu zaviazal na náhradu trov konania žalovanému 1/ za dva úkony právnej služby po 92 350,-- Sk s režijným paušálom 136,-- Sk k úkonu, za jeden úkon právnej služby vo výške 7 650,-- Sk spolu s režijným paušálom 150,-- Sk, celkom vo výške 192 772,-- Sk. Vo vzťahu k žalovanému 2/ zaviazal žalobcu na náhradu trov konania pozostávajúcich z odmeny advokáta za tri úkony právnej služby po 138 180,-- Sk, pätnástich režijných paušálov po 136,-- Sk, dva úkony právnej služby po 15 450,-- Sk, jeden úkon právnej služby vo výške 3 862,50,-- Sk, režijný paušál v sume 150,-- Sk a dva režijné paušály po 164,-- Sk. Celkovo tak v súlade s citovanými vyhláškami priznal žalovanému 2/ náhradu trov konania vo výške 451 820,50 Sk.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu o trovách konania uznesením z 21. mája 2008 sp.zn. 12 Co 130/2008 uznesenie prvostupňového súdu vo výrokoch o trovách konania zmenil tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania vo výške 7 016,-- Sk a žalovanému 2/ náhradu trov konania vo výške

11 775,-- Sk. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Z návrhu žalobcu jasne vyplýva, že sa domáhal rozhodnutia súdu v troch veciach, a to 1. určenia neplatnosti dohody o vyčlenení pozemkov zo 7. januára 2004 uzavretej medzi žalovanými 1/ a 2/, ktorou sa vyčleňujú do náhradného užívania bližšie špecifikované pozemky, 2. určenia, že táto dohoda je voči žalobcovi neúčinná, a 3. uloženia povinnosti žalovaných 1/ a 2/ umožniť žalobcovi disponovať, užívať poľnohospodárske pozemky, ako aj zdržať sa akýchkoľvek zásahov do užívacích práv žalobcu. Tretiu z vecí nie je možné rozčleniť na samostatné nároky a tieto následne vymedziť ako samostatne žalovateľné veci. Následne veci 1. a 2., teda konania o určenie neplatnosti dohody o vyčlenení pozemkov a konanie o určenie jej právnej neúčinnosti voči žalobcovi, sú veci, pri ktorých nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch. Predmetom konania je totiž preskúmavanie platnosti, respektíve právnej neúčinnosti konkrétnej dohody o vyčlenení pozemkov. Predmetom teda nie sú nároky žalobcu vyplývajúce z nájomnej zmluvy uzavretej medzi ním a žalovaným 1/ a predmetom konania nie sú ani právne vzťahy ku konkrétnym pozemkom, z čoho by sa dala odvodiť hodnota veci podľa hodnoty pozemkov. Pri skúmaní dohody o vyčlenení pozemkov medzi žalovanými 1/ a 2/ treba prihliadnuť na to, že vyčlenené pozemky je možné vyčleniť do náhradného užívania len na základe metodického pokynu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. X. z 24. júna 2002, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2002. Náhradný pozemok sa prideluje vždy do bezplatného náhradného užívania. Samo náhradné užívanie je oprávnenie náhradného užívateľa bezplatne užívať náhradné pozemky, respektíve tieto prenechať zmluvou do užívania inej osobe. Pokiaľ sa súdny spor týka platnosti alebo neúčinnosti takejto dohody, nie je možné hovoriť, že by šlo o hodnotu veci alebo práva vyjadriteľnú v peniazoch, a to aj vzhľadom k tomu, že bez ohľadu na rozsah pozemkov (druh, bonita, výmera atď.) vždy ide o bezplatné užívanie. Rovnako návrh žalobcu, ktorým sa domáhal uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ umožniť disponovať a užívať poľnohospodárske pozemky a zdržať sa akýchkoľvek zásahov do užívacích práv žalobcu, vyplýva práve z existencie dohody o vyčlenení pozemkov do bezplatného užívania medzi žalovanými 1/ a 2/. Pokiaľ by takáto dohoda nebola uzavretá, žalobca by nemal podklad na podanie žaloby s takýmto žalobným návrhom. Preto ani v tejto veci nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch. Nie je možné ani trovy konania uplatňovať vzhľadom k výške dohodnutého nájomného v Zmluve o podnájme z 9. septembra 2003 uzavretej medzi žalobcom a žalovaným 1/, t.j. 500,-- Sk za 1 ha. Existenciu podnájomnej zmluvy bolo potrebné skúmať len z hľadiska zistenia aktívnej legitímácie žalobcu. Trovy konania nemožno vyčísliť ani z hodnoty nehnuteľnosti, pretože predmetom konania nie je samotný vlastnícky vzťah

k nehnuteľnostiam. Žalovanému 1/ následne priznal náhradu trov konania za tri spojené veci za tri úkony právnej služby, a to príprava a prevzatie zastúpenia, vyjadrenie vo veci z 31. mája 2004 a účasť na pojednávaní konanom 8. júna 2005. Za prvé dva úkony súd priznal náhradu trov konania v zmysle § 13 ods. 7 vyhl. č. 163/2002 Z.z. v spojení s § 17 ods. 4 cit. vyhlášky vo výške 2 720,-- Sk a režijný paušál podľa § 19 ods. 3 cit. vyhlášky 136,-- Sk za úkon, za tretí úkon právnej služby priznal náhradu trov podľa § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. vo výške 1 154,-- Sk a režijný paušál v sume 150,-- Sk podľa § 16 ods. 3 cit. vyhlášky. Režijný paušál patrí len ku každému z úkonov právnej služby. Žalovanému 2/ priznal súd náhradu trov konania za päť úkonov právnej služby, a to prevzatie a príprava zastúpenia, vyjadrenie k žalobe z 3. júna 2004, vyjadrenie k doplnenej žalobe z 10. septembra 2004, pričom u týchto úkonov právnej služby sa náhrada vyrátavala z troch spojených vecí. Ďalšie úkony právnej služby, t.j. zastupovanie na pojednávaní vo veci konanom 8. júna 2005, zastupovanie na odročenom pojednávaní konanom 26. apríla 2006 a zastupovanie na pojednávaní konanom 30. októbra 2006 boli vykonané už len v jednej veci. Za prvé tri úkony bola teda priznaná základná sadzba tarifnej odmeny podľa § 12 ods. 6 vyhl. č. 163/2002 Z.z. a § 17 ods. 4 cit. vyhlášky, teda vo výške 2 720,-- Sk za úkon právnej služby a režijný paušál podľa § 19 ods. 3 vyhl. č. 163/2002 Z.z. pri každom úkone právnej služby v sume 136,-- Sk. Za úkon právnej služby zastupovanie na pojednávaní 8. júna 2005 bola priznaná náhrada trov konania podľa § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. a režijný paušál podľa § 16 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z. v sume 1 154,-- Sk a 150,-- Sk. Za úkon právnej služby zastupovanie na pojednávaní konanom 26. apríla 2006 bola podľa § 14 ods. 4 vyhl. č. 655/2004 Z.z. priznaná náhrada trov konania vo výške 1/4 základnej sadzby tarifnej odmeny, t.j. 315,-- Sk a režijný paušál vo výške 164,-- Sk. Za zastupovanie na pojednávaní konanom 30. októbra 2006 priznal súd náhradu trov pozostávajúcu z odmeny advokáta podľa § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. v sume 1 260,-- Sk a režijného paušálu 164,-- Sk. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal na podnet žalovaného 1/ generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie. Žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Odvolací súd nesprávne aplikoval príslušné ustanovenia vyhlášky č. 163/2002 Z.z. a vyhlášky č. 655/2004 Z.z., čím založil vadu rozhodnutia spočívajúcu v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f písm. c/ O.s.p.). Namietal porušenie ustanovení § 1 až § 3 O.s.p., § 146 ods. 2 O.s.p., § 157 ods. 2 O.s.p. a § 220 O.s.p., ďalej § 13 ods. 7 vyhl. č. 163/2002 Z.z., § 10 ods. 2 a 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.

Odvolačný súd nesprávne posúdil relevantnosť zmluvy o podnájme, keď konštatoval, že ju možno posudzovať len z hľadiska aktívnej legitímácie žalobcu. Záujem žalobcu na nerušenom výkone práv vyplývajúcich mu z tejto zmluvy bol dôvodom podania návrhu, pričom obsah tejto zmluvy možno vzhľadom na jej odplatnú povahu oceniť peniazmi. Samo posúdenie platnosti zmluvy o podnájme vo vzťahu k výpočtu trov konania nie je právne relevantné s ohľadom na procesný výsledok konania, ktoré bolo zastavené v dôsledku späťvzatia a k meritórnemu rozhodnutiu veci nedošlo. Navyše, táto zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú, čo pre výpočet trov konania znamená potrebu aplikácie § 10 ods. 2 a 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z. a § 13 ods. 2 a 7 vyhl. č. 163/2002 Z.z. Ďalej, odôvodnenie náhrady trov konania v časti o uložení povinnosti na ochranu oprávnenej držby založenej zmluvou o podnájme nespĺňa zákonnú požiadavku presvedčivosti, súd sa obmedzil na strohé konštatovanie nemožnosti oceniť predmet konania v tejto časti bez náležitej právnej argumentácie.

Žalobca sa s dôvodmi mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky nestotožnil a žiadal ho ako nedôvodné zamietnuť.

Žalovaný 2/ sa s mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora Slovenskej republiky v celom rozsahu stotožnil.

Žalovaný 1/ sa k podanému mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení

dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 146 ods. 2 O.s.p. ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

Podľa § 1 ods. 3 vyhl. č. 163/2002 Z.z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka (ďalej len "výpočtový základ").

Podľa § 13 ods. 3 vyhl. č. 163/2002 Z.z. pri spojení dvoch alebo viacerých vecí sa základná sadzba tarifnej odmeny určenej z tarifnej hodnoty veci s najvyššou hodnotou zvyšuje o polovicu základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by advokátovi patrila v ostatných spojených veciach.

Podľa § 13 ods. 6 vyhl. č. 163/2002 Z.z. ak nemožno hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo ak ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna desatina výpočtového základu.

Podľa § 13 ods. 7 vyhl. č. 163/2002 Z.z. vo veciach určenia platnosti alebo neplatnosti právnych úkonov, vo veciach určenia, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, pri preskúvaní rozhodnutí iných orgánov, ak je ich predmetom vec, právo alebo plnenie ocenené peniazmi, patrí základná sadzba tarifnej odmeny určená podľa odseku 1 z hodnoty tejto veci, práva alebo výšky tohto plnenia.

Podľa § 17 ods. 4 vyhl. č. 163/2002 Z.z. pri spojení dvoch alebo viacerých vecí základná sadzba tarifnej odmeny, ktorá patrí vo veci s najvyššou hodnotou, zvyšuje sa o polovicu základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by inak patrila v druhej veci alebo v každej z ostatných spojených vecí.

Podľa § 1 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z. (v znení do 31. mája 2009) výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva

Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka (ďalej len "výpočtový základ").

Podľa § 10 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z.z. (v znení do 31. mája 2009) ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky a hodnota záväzku.

Podľa § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. (v znení do 31. mája 2009) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

Podľa § 13 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z. (v znení do 31. mája 2009) pri spojení dvoch alebo viacerých vecí základná sadzba tarifnej odmeny, ktorá patrí vo veci s najvyššou hodnotou, zvyšuje sa o polovicu základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by inak patrila v druhej veci alebo v každej z ostatných spojených vecí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné poukázať na nevhodnosť argumentácie v mimoriadnom dovolaní v časti, v ktorej sa generálny prokurátor Slovenskej republiky odvoláva na rozhodnutia českých súdov. Právna úprava výpočtu odmeny advokáta v Českej republike, t.j. vyhl. č. 177/1996 Sb. (§ 9 ods. 3 písm. a/) predstavuje totiž tretí spôsob vo vzťahu k oboj relevantným slovenským úpravám, hoci sa v niektorých aspektoch stretáva s úpravou vo vyhl. č. 163/2002 Z.z. Právna úprava obsiahnutá v týchto dvoch vyhláškach totiž dovoľuje (prikazuje) prihliadať pri určovacích žalobách (§ 80 písm. c/ O.s.p.) na predmet právneho úkonu alebo vzťahu, ktorého platnosť alebo neplatnosť, respektíve existencia sa preskúmava. Ustanovenie § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. však už nerozlišuje, či predmetom preskúmaného právneho úkonu je vec alebo právo oceniteľné, alebo neoceniteľné, ale vždy vychádza z výpočtového základu (§ 1 ods. 3).

Občiansky súdny poriadok zakotvuje v § 157 ods. 2 požiadavku preskúmateľnosti rozhodnutia. V zmysle tohto zákonného ustanovenia súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti

považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Odôvodnenie rozsudku musí byť presvedčivé. V prípade odôvodnenia výroku o trovách konania by súd mal uviesť, ktorými zákonnými ustanoveniami sa riadil pri priznaní ich náhrady, ako aj to, za ktoré trovy náhrada prislúcha. Pri náhrade trov právneho zastúpenia ide najmä o určenie úkonov právnej pomoci a hotových výdavkov advokáta. Odôvodnenie priznanej náhrady trov konania sa vyžaduje pre každého z účastníkov, ktorému na ňu súd priznal právo. V prípade, ak je sporný spôsob určenia základnej sadzby tarifnej odmeny, je súd povinný jasne uviesť nielen ustanovenie príslušnej vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov, ale aj vyložiť, prečo vychádzal z výpočtového základu (§ 13 ods. 6 v spojení s § 1 ods. 3 vyhl. č. 163/2002 Z.z., § 11 ods. 1 v spojení s § 1 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.), respektíve prečo naopak vychádzal z hodnoty veci (§ 13 ods. 1 a 7 vyhl. č. 163/2002 Z.z., § 10 vyhl. č. 655/2004 Z.z.).

Odôvodnenie napadnutého uznesenia odvolacieho súdu túto požiadavku nespĺňa. Rozhodnutie v časti náhrady trov konania vo vzťahu k návrhom na určenie neplatnosti dohody o bezplatnom pridelení pozemkov do užívania a na určenie jej právnej neúčinnosti súd odôvodnil výpočet odmeny advokáta z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhl. č. 163/2002 Z.z., § 1 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.) tým, že predmetom konania v tejto časti je preskúvanie platnosti, respektíve účinnosti bezodplatnej dohody, a preto hodnotu veci nemožno určiť. Ohľadom výpočtu náhrady trov konania náležiacich v tretej veci (negatívna žaloba) len poukázal na predchádzajúce odôvodnenie. Odôvodnenie rozhodnutia o trovách konania vo vzťahu k prvým dvom návrhom spojenej veci je nedostatočné a navyše i nesprávne, vo vzťahu k tretiemu návrhu možno konštatovať jeho púhu formálnosť a rovnako nedostatočnosť.

Odvolací súd nesprávne vyvodil neoceniteľnosť predmetných návrhov spojenej veci z bezodplatnosti napadnutej dohody o vyčlenení pozemkov do bezplatného užívania. Nemožno vyvodiť neoceniteľnosť právneho úkonu alebo vzťahu z toho, že sú bezodplatné. Bezodplatnosť totiž predstavuje známu hodnotu rovnajúcu sa nule. Následne súd vôbec nezohľadnil rozdielnosť právnej úpravy výpočtu odmeny advokáta pre prípad konaní podľa § 80 písm. c/ O.s.p. (a preskúvania zákonnosti rozhodnutí) v dvoch vyhláškach o odmenách a náhradách advokátov, ktoré na vec aplikoval. Paragraf 13 ods. 7 vyhl. č. 163/2002 Z.z. a § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. riešia výpočet odmeny advokáta rôzne.

V predmetnej veci je ďalej relevantná vlastná povaha návrhov, ktoré boli predmetom konania. Odvolací súd správne uzavrel, že vo veci šlo od počiatku o spojenie troch návrhov, a to o určenie neplatnosti dohody o vyčlení pozemkov do bezplatného užívania, o určenie právnej neúčinnosti tejto dohody a o negatívnu žalobu formulovanú ako vyslovenie povinnosti žalovaných 1/ a 2/ umožniť žalobcovi disponovať, nakladať s pozemkami, vyslovenia práva žalobcu užívať pozemky a povinnosti žalovaných 1/ a 2/ zdržať sa zásahov do užívacích práv žalobcu. Pri výpočte tarifnej sadzby za úkon právnej služby súd tiež správne prihliadol na § 17 ods. 4 vyhl. č. 163/2002 Z.z. a § 13 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.

V prvých dvoch návrhoch ide o návrhy podľa § 80 písm. c/ O.s.p., tretí návrh je návrhom podľa § 80 písm. b/ O.s.p.

Účelom negatívnej žaloby (§ 80 písm. b/ O.s.p.) je ochrana existujúcich práv vlastníka alebo oprávneného držiteľa veci voči neoprávneným zásahom zo strany iných subjektov. Rozhodnutie o takomto návrhu neustanovuje nič o právnom vzťahu či práve k danej veci (tu pozemkom, ktoré boli predmetom zmluvy o podnájme i dohody o vyčlení pozemkov). Jeho predmetom je posúdenie zákonnosti a oprávnenosti namietaného zásahu do existujúcich práv a uloženie povinnosti zdržať sa ho. Je to práve tento zásah, ktorý je vlastným predmetom sporu, a teda nesie „hodnotu“ rozhodnú pre výpočet či už súdneho poplatku, alebo odmeny advokáta. Zásah ako taký však nie je ocenený v peniazoch. Preto základnú sadzbu tarifnej odmeny treba určiť podľa § 13 ods. 6 vyhl. č. 163/2002 Z.z. a § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z.

Otázka, či skutočne je na strane žalobcu dané právo, ktoré by mohlo byť zásahom ohrozené alebo poškodené, je relevantná z hľadiska zistenia jeho aktívnej legitímácie. V predmetnej veci teda nemožno prihliadať na zmluvu o podnájme, ochrany práv z ktorej sa žalobca domáhal, inak, než ako na okolnosť zakladajúcu jeho aktívnu legitímáciu ako oprávneného držiteľa.

V prejednávanej veci ide o určenie neplatnosti, respektíve právnej neúčinnosti zmluvy, ktorej predmetom je právo určitým spôsobom užívať nehnuteľnosť. V žiadnom prípade nemožno pri výpočte náhrady trov konania prihliadať na podmienky inej zmluvy, v tomto prípade zmluvy o podnájme uzavretej medzi žalobcom a žalovaným 1/.

Rozdielnosť právnej úpravy sa prejavuje pri oboch návrhoch na určenie, teda určenie neplatnosti dohody o vyčlenení pozemkov a určenie jej právnej neúčinnosti. V zmysle § 13 ods. 6 a 7 vyhlášky č. 163/2002 Z.z. treba skúmať, čo je predmetom úkonu, o ktorého platnosti sa koná, teda či vec, právo alebo plnenie sú oceníteľné peniazmi (§ 13 ods. 7), alebo ich hodnotu v peniazoch vyjadriť nemožno alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami (§ 13 ods. 6). V závislosti od toho môže byť odmena advokáta za zastupovanie vo veci podľa § 80 písm. c/ O.s.p. v režime vyhlášky č. 163/2002 Z.z. určená raz podľa § 13 ods. 6 vyhlášky („neoceníteľný predmet konania“), inokedy podľa § 13 ods. 7 vyhlášky (podľa hodnoty veci, práva alebo plnenia).

V predmetnej veci možno predmet konania oceniť, pretože sa koná o neplatnosť, resp. neúčinnosť právneho úkonu – zmluvy, ktorej predmetom je určitý právny vzťah k nehnuteľnosti ako oceníteľnému predmetu občianskoprávných vzťahov. V režime vyhl. č. 163/2002 Z.z. treba základnú sadzbu tarifnej odmeny určiť podľa § 13 ods. 7 vyhlášky. Keďže predmetom konania nie je pohľadávka z odplaty za užívanie tohto pozemku (nájomné), nemožno túto odplatu vziať za základ pre výpočet základnej sadzby tarifnej odmeny. Toto sa vzťahuje ako na prípady bezodplatného užívania veci (tiež napr. zmluva o výpožičke), tak aj na prípady, kedy je užívanie odplatné (nájomné zmluvy). Nemožno preto ani aplikovať ustanovenie § 13 ods. 2 vyhlášky. Hodnotou veci sa v tomto prípade rozumie hodnota (cena) veci, ktorá je predmetom právneho úkonu, t.j. v prejednávacom spore hodnota nehnuteľností pridelených podľa dohody o pridelení pozemkov.

Iná situácia nastáva v režime vyhl. č. 655/2004 Z.z., v ktorej už absentuje ustanovenie obdobného znenia. Pôvodný návrh vyhlášky síce navrhoval právnu úpravu podobnú vyhláške Ministerstva spravodlnosti České republiky č. 177/1996 Sb. s ustanovením pevnej tarifnej hodnoty veci ako základu pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny, schválené znenie vyhlášky od takejto úpravy upustilo. Podľa neho mala byť základná sadzba tarifnej odmeny vo veciach určenia platnosti alebo neplatnosti právnych úkonov, vo veciach určenia, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, ak ide o právny vzťah alebo právo k nehnuteľnosti, 15 000,- Sk (navrhované znenie § 11 ods. 1 písm. b/ vyhl.). Na rozdiel od českej právnej úpravy návrh neobsahoval klauzulu v zmysle ust. § 9 ods. 3 písm. a/ vyhlášky č. 177/1996 Sb.: „/.../jde-li o určení práva k věci penězi neoceníteľné nebo jde-li o určení neplatnosti právního úkonu, jehož předmětem je věc nebo plnění penězi neoceníteľné.“

Obe zmeny, teda ako návrh, tak aj schválené znenie § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z., oproti úprave vo vyhl. č. 163/2002 Z.z. ustupujú od prihliadania k hodnote veci, práva alebo plnenia, ktoré sú predmetom preskúmaného právneho úkonu alebo vzťahu, a smerujú k ustanoveniu fixnej sumy pre všetky prípady žalôb podľa § 80 písm. c/ O.s.p. (ako aj konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku – preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo veciach náhrady trov v prípadoch určovacích žalôb viackrát rozhodli, že náhrada trov konania v časti odmeny advokáta za zastupovanie vo veci sa v režime vyhlášky č. 655/2004 Z.z. určuje podľa § 11 ods. 1, a teda platí, že hodnotu takejto veci alebo práva nie je možné vyjadriť v peniazoch. Predmetom konania je totiž preskúmanie zákonnosti právneho úkonu a nie rozhodovanie o konkrétnom práve alebo povinnosti, ktoré z neho vyplývajú.

Pri výpočte náhrady trov konania v časti odmeny advokáta v spojených veciach treba prihliadať na § 17 ods. 4 vyhl. č. 163/2002 Z.z. a § 13 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.

Súd napadnuté uznesenie odôvodnil v rozpore s § 157 ods. 2 O.s.p., keď uviedol len nedostatočne a nezrozumiteľne, z akých skutočností vychádzal a akými úvahami sa pri rozhodovaní o trovách konania riadil, čím účastníkovi konania odňal možnosť konať pred súdom, (§ 243f písm. a/ v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p) a nesprávne vyložil a aplikoval príslušné ustanovenia vyhlášky č. 163/2002 Z.z. a vyhlášky č. 655/2004 Z.z., a teda jeho rozhodnutie navyše spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

S ohľadom na túto skutočnosť Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. mája 2008, sp.zn. 12 Co 130/2008 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 2 O.s.p.) s tým, že právny názor vyslovený v tomto rozhodnutí je preň záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. júla 2010

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová